

Vårsvargen

JUNI, 2000 * NÅS HEMBYGDSFÖRENING * PRIS 30 KR.

STORÄNGET FRÅN DEN TIDEN DET BEGAV SEJ, MITTEN 1900 !!
Bajer Gunnar "BULO" bossade vid Storänget, hans egentliga yrke var elektriker.
Som man kan gissa sej till med en blick på kortet!

Foto Bojan Larssons arkiv

ANDRA SIDANS VARGTJUT

kommer från Åke

Ur Dalarnas dombok 1700: "Sattes skogen uti Orsalan under helgd och fritid ifrån Kubbehygge, att besparas till wedh, timmer och annan nyttig husbyggnad, må fördenskull ingen på dhen reddan hugga någre kabbar eller hindra Qvarnarne med någon flotning wijd 40 mrk Smts wijte". I dag dånar den ena lastbilen efter den andra fram, fullastad med timmer. Och kalhyggena (förlåt föryngringsytorna) breder ut sig. Resultat av miljö-kämparnas arbete ser man inte till så ofta där ute.

Nås kyrkoarkiv byggdes 1905 och godkändes av myndigheterna till förvaring av bl.a. kyrkans arkivalier. Några av dessa är c 400 år gamla och åtskilliga är intimt förknippade med bygdens historia. I samband med att kyrkan skilts från staten har påbud kommit om att arkivalierna skall inlevereras till landsarkivet i Uppsala. Praktiskt taget allt material fram till slutet av 1800-talet är redan fotograferat och tillgängligt för forskning där. Det nyaste materialet ska fotograferas. Kommer transportbilar att dåna fram, lastade med den del av bygdens kultur, minnen, den del som myndigheterna vill ha (ta) men inte behöver? Gud det förbjude!. Det skulle för oss rimma illa med politikernas "låt landsbygden leva", eftersom vi i den parollen lägger in mycket mer än det rent timliga.

Nås fick praktiskt alla medeltida dokument konfiskerade, förstörda genom myndighetsbeslut av konung Gustav Vasa. Vi vill nu gärna ha kvar det som inte behövs för forskningen i centralorten Uppsala.

Andra förändringar kan komma. Man talar i Vansbro om att till någon förening sälja ut bygdegården (folkskolan med anor från 1850-talet, en av de äldsta i länet). Kommunen vill nog även göra sig av med medborgarhuset, som invigdes strax före kommunsammanslagningen 1971.

Att Vansbro kommun, dit Nås hör, har dålig ekonomi är ingen hemlighet. Att pensionärer flyttar hem till Nås, ungdomar flyttar från Nås är bidragande.

Kunskapslyftet har ordnat sammanträffande mellan riksdagsmän och ordsbor. Man diskuterade bl.a. transporter, bensinpris i glesbygd samt möjligheter till utbildning på distans, frågor som vi anser vara av vikt för bygdens möjligheter till fortlevnad.

Nåshemmet firar 10-årsjubileum i juni. Vi gratulerar!

Och en särskild gratulation till Nås manskör, som i höst firar 100-årsjubileum. Vi ser på fotot från den tiden längst till vänster fotograf och ledare Lindman, de två herrarna längst till höger är Dopp Lars och agronomen Skans Nils. Kören lever kvar som en av flera mycket aktiva föreningar.

Nåsherden

Kyrkoherde N. E. Heimgård, som i söndags valdes till kyrkoherde i Nås.

NÅS

Vägdistriktet måste återbetala.

Länsstyrelsen har godkänt det företag, som avser anläggning av väg från Skansbacken i Nås socken till Grånäs i Järna socken, delen Skansbacken—Snöborg inom Nås vägdistrikt. Företaget har blivit åtskilligt billigare än vad som ursprungligen beräknats. Det har nämligen dragit en verklig kostnad av kr. 108,764:53 mot den beräknade 191,060 kr. Det till företaget beviljade statsbidraget 105,100 kr., varav till vägdistriktet utbetalats 86,000 kr., skall därför minskas med kr. 23,526:60. Följden härav blir att vägdistriktet måste till länsstyrelsen återbetala ett belopp av kr. 4,426:60, som skall tillgodoföras anslaget till bidrag till byggande av landsvägar.

Nyκτηhetsnämnden i Nås

betecknar nyκτηhetsförhållandet som ganska gott och ojämförligt bättre än förut. Orsaken härtill torde vara att det ej längre anses som någon merit att uppträda berusad. Den allmänna opinionen bland även icke nyκτηister fördömer numera varje förlöpning på detta område.

Från Ingvar Rosén har vi fått dessa klipp ur

Mora Tidning 1938.

Badbojsar vid Bysjön 1938.

Fr.v. Dansar Ernst, Nall Nils, Nall Axel, Närsjö Erik, Slabb Erik, Fakt Nils.

Foto från Ulf Närsjö.

OM TACKSAMHET.

Far brukade vara vid Napens och hjälpa Nap Lasse med skörden på somrarna. Även mamma var med och räfsade, då var också jag med. Jag minns en gång när vi var vid Sötostäppan, jag var väl kanske i sjuårsåldern. Dom höll på att skörda havre. Alldeles intill åkern fanns det gott om lingen. För att i någon mån göra rätt för maten så plockade jag bär. Jag hann väl plocka några liter, så när vi kom till Napens lämnade jag bären där. Min faster Anna var piga där då, så hon hade ordnat med mat åt oss. Jag blev då tillsagd att tacka för maten. Då sa jag: "Tack för maten och tack för bären". Jag tyckte att skulle jag tacka för maten så borde Nap Lasse tacka för bären så det var bäst att påminna honom. Men jag minns inte hur han gjorde.

Gummas Ingmar Åshammar

Kolning på Katrinas Erkes skifte, Tillmansåsen 1942.

Det var jag, min bror Helge samt vår svåger Klas Thörn från Lindesnäs, en mycket van kolare och duktig arbetare, som hjälpte oss med utrivningen.

Antalet milor var elva stycken, utplacerade på en sträcka av två kilometer mellan Matsmyren och sjön Närsen. Tilläggas kan att vi hade tre kojor på den sträckan. Första milan tändes den 2 november, den 13 december var kolningen färdig. Då kändes det skönt att gå ned till Wargens tvättstuga och ta ett ordentligt bad. Ett hårt men intressant arbete. Tiden under halva kolningen var den mest arbetsamma, då både kolning och utrivning pågick samtidigt. Först gjorde vi ett skift på 23 timmar, vila och sömn i kajan 4 timmar, nästa dygn arbete i 24 timmar. Kolningen gick bra utan missöden.

Utbyte av kolningen; 175 storstiga=700 kubikmeter.

Carl Bergsten Närsen och Vansbro.

NÅS den 10 juni 1933.

Nås den 191

Herr Fäktar Olov Andersson, Skansbacken, Nås.

Debet

Olov Andersson Deb

till

I. O. Matsson.

Rikstelefon N: 1. & Allm. tel. N: 12.

E. S. W. N: 1

1933.					
19/4-10/6	15	dygns vårdavgift	å Kr. 2:--	30:--	
	38	" "	" 1:25	47:50	
			Kronor	77:50	

Uttagna Nås d. 10/7 1933

NÅS SJUKSTUGA

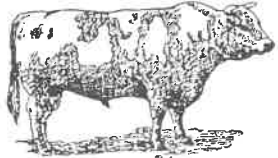
Från Mättjils Birger i Vansbro har vi fått en del priser på varor och tjänster från början av år 1900. OBS! Nås sjukstugas vårdavgifter å 2:- kr. dygnet, Nås läskedrycksfabrik, kan någon berätta något om den??

<i>Soja</i>	1,30	
<i>Soja</i>	60	1
<i>Tretumplik</i>	1,50	
<i>Tum</i>	2,30	3,8
<i>Tum</i>	5,75	
<i>ik</i>	3,25	
<i>ik</i>	1,00	10

Stor tillverkning o. försäljning av alla sorters
KORVVAROR
SYLTOR
HAMBURGERKÖTT
RÖKTA SKINKOR
 M. M.
 Uppköper alla sorters Slakt kreatur
 Rikst. 14 -- Allm. tel. 19

Abattersans Julia Lindesom

till

E. O. SCHULTZBERG

Enligt Eder v. order av den

genom

har jag

i dag för Eder räkning och risk avsänt nedan nämnda varor, att betalas *man*
30 dagar och anhåller för beloppet bliva krediterad med Kronor *16:00*
 Högaaktningsfullt E. O. Schultzberg.

Isak Olsson

Isak Olsson
 till
 Nås

<i>Präkt Pärl</i>	3,5	1,75
<i>M. eddyrost</i>	1,3	1,50
	1,8	3,50
Limpor		6,13
Tekkor		1,95
Smbrod		6,30
Skopor		
Saffrans		
Kubb		
Wienerbröd		
Munk		
Bulor		

NÅRSJÖ CEMENTVARUFABRIK

Tillverkar och försäljer:
 L-byggnadstegel F-beklädnadstegel
 Reveteringstegel, Vägglattor, Mellanväg-
 tegel, Murtegel, Taktegel, Rör, Brun-
 ningar, Kulvertar, Staketstolpar, Träd-
 gårdsbord, Umor m. m.

NÅS den 12 Jun

Prima cement ständigt på lager
 TELEFON 52
 Postgiro 93963.

Herr Sveds O. Andersson
 Nås.

NÅS LÄSKEDRYCKSFABRIK
HALLON-LEMONA
 FÖRVARAS LIGGANDE

An Enligt order genom
 Avsänt för Eder räkning och risk pr
 Att betalas:

Juli 12	An 4 st. 12" Kulvertör	a 2:50	10:-
Juni 14	Per avgår för frakt å 25 skr cement från Orsala	2:-	8:-

FÄSTMANNEN FRÅN AMERIKA.

Ur Anna Liljegrens minnen och upplevelser
återberättade av hennes son John.

Det hela började märkligt. Det var när John och jag reste till Småland på sommarlovet 1927. Då kom det en välklädd, snygg och trevlig man och tog emot min väska, när vi skulle kliva av vagnen för att byta tåg i Ludvika. På det andra tåget lotsade han oss in till den kupé där han satt. Där var det gott om plats så John och jag fick en egen soffa. —Jag ser på adressslappen att ni heter Anna Liljegren och bor i Nås, sa han och lyfte upp min väska på hyllan ovanför soffan. —Jag heter Ferdinand Hedlund och är på väg till Göteborg. Sedan frågade han John om han tyckte det var roligt att åka tåg och John visade honom sin anteckningsbok där han skrev upp alla stationsnamn. Jag berättade att John hade skollov och att vi skulle resa ned och bo hos min pappa vid ett brobygge i Småland över sommaren.

Vi reste med ett nattåg och det började bli sent, så när konduktören klippt våra biljetter, bäddade jag åt John på soffan så att han skulle få sova en stund.

Det satt en järnvägstjänsteman på samma soffa som Ferdinand. När vi började närma oss Hallsberg, där Ferdinand skulle byta tåg, bad han mig följa med ut i korridoren så vi skulle kunna prata ostört. —Ja, men jag kan ju inte gå ifrån John, sa jag. —Gå ut och hör vad karn vill så ska jag se efter pojken, sa järnvägaren. Jag gick ut i korridoren, men det var folk där också, så Ferdinand ville att vi skulle gå ut på plattformen mellan vagnarna. Det var ju öppna plattformar på den tiden och det blåste så man knappt kunde prata.

—Jag är på väg till Amerika och till båten i Göteborg, sa Ferdinand, och så förklarade han att han tyckte om mej.

—Ja, herre Gud, vad har jag för råd med det, sa jag och gick in i tåget igen. Han kom efter och frågade om han fick skriva till mej och om adressen var Nås som det stod på väskan. —Räcker det om jag skriver Nås,

får du breven då, går dom fram, frågade han. —Ja sa jag, skriva kan jag inte hindra dej, men om du får något svar, det kan jag inte lova.

När vi kom ner till Småland dröjde det inte mer än ett par dagar förrän jag fick ett brev. Vår grannfru i Nås hade ordnat med eftersändningen.

Ferdinand hade skrivit brevet innan han gick ombord på båten till Amerika. Han berättade vad han var för sorts person, han var snickare och han skickade med ett foto på sig själv. Sedan fick jag brev var annan vecka men jag svarade inte på dem. Att skriva brev har aldrig varit min starka sida. Efter ett par månader, när vi var hemma i Nås igen, skrev han att han skulle sätta sig i förbindelse med myndigheterna i Sverige och höra om jag fanns vid liv. Då måste jag ju svara. Breven fortsatte att komma var annan vecka och jag svarade någon gång ibland. Jag lät min väninna, Nanna Wallin, läsa breven och vi hade mycket roligt då vi skämtade om att jag skulle ta med mig John och emigrera till Amerika. Varje gång jag fick brev skickade jag John med bud till henne och skrev på en lapp att nu måste du komma och läsa senaste nytt från Amerika. Även Elsa Wiell på posten i Nås blev förundrad över att jag fick så många brev från Amerika. —Nej men Anna, vad många brev du får och vilken egendomlig handstil det är, sa hon. —Å, Elsa, vet du inte att jag har en fästman i Amerika, svarade jag.

I maj 1928 kom det så ett brev där Ferdinand talade om att han skulle komma till Sverige för att hälsa på mig i Nås. Han skulle komma i mitten på maj, just när vi skulle ha fullt upp med förberedelserna till pappas 50-årsdag, den 6 juni. Då skulle vi, förutom hans vänner i Nås, få många gäster från Småland. Vi hade köpt en halv kalv och slaktat en gris och så hade vi en målare

som skulle tapetsera om i hallen och i trappen. Allt skulle fejas, städas och göras fint till kalaset. Vi hade Ester Nylander till hjälp, hon var duktig på matlagning. Men hur skulle jag, mitt uppe i allt detta kunna få någon tid över för Ferdinand?

När dagen närmade sig blev jag mer och mer nervös och när Ferdinand ringde från Göteborg och sa att han skulle komma med tvätåget dagen därpå fick jag ont i magen. Jag måste springa på toaletten, jag ville bara kräkas. Tänk om jag hade kunnat resa till Göteborg och mött honom istället, eller bara till Vansbro. Jag hade ju skämtat om honom med bekanta i Näs, så hur skulle det gå när han kom hit?

Så var då dagen inne! Jag var rädd, faster Olivia var hemma hos oss och vi satt och drack kaffe, då en timme innan tvätåget skulle komma. Det var Kristi Himmelsfärdsdag och godståget från Vansbro rullade in på stationen. Det gick godståg även på söndagarna på den tiden och godstågen hade alltid en passagerarvagn.

En man i snygg kostym med två eleganta resväschor klev av passagerarvagnen och jag kände genast igen honom, det var Ferdinand!! Jag slet av mig förklädet och rusade ut. Han hade inte gett sig tid att vänta på persontåget utan valt godståget som kom till Näs en timme tidigare.

När vi kom in och jag hade presenterat honom fick han slå sig ned vid kaffebordet i köket som har ett fönster ut mot stationen. Maten var ju inte klar ännu. Där satt vi och han berättade om sin resa, då när det blev dags för att tvätåget skulle komma in. Vi blev alla förundrade över varför det kom så mycket folk till stationen. Vi hade aldrig sett så många samlade förr och alla grannar var med. Dom stod till och med på vår åkerlinda vid diket mot stationen. Och där inne satt vi med Ferdinand och såg på. —Brukar det alltid vara så här mycket folk vid tågen, frågade Ferdinand.— Nej, vi vet inte varför det är så idag, svarade vi, kanske är det för att det är helgdag.

Senare fick jag veta att målaren, som var hemma hos oss när jag fick telefon från Göteborg, hade hört vårt samtal om när min fästman skulle komma från Amerika. Sedan hade ryktet om ankomsten snabbt spritt sig i socknen. Alla måste ha blivit

besvikna när dom blev lurade på konfekten.

Efter maten följde jag och John med Ferdinand upp till rummet där han skulle få bo. Jag berättade om 50-årskalaset och att det skulle komma många gäster nästa vecka. Ferdinand öppnade en väska och tog fram två paket, en present åt mig och en åt John. Jag fick ett armband i vitt guld med turkoser och John ett modellflygplan i balsaträ.

Ferdinand förklarade att han var kär i mig och ville gifta sig så fort som möjligt. —Vi kan väl åka och köpa förlovningsringar redan i dag, bad han. —Det går inte det är ju helgdag och vi har ingen juvelerare i Näs, svarade jag, och så får vi väl lov att lära känna varandra först. Å då frågade han hur många timmar jag skulle ha på mig för att lära känna honom. Ja, moster Anna, som varit gift med sin man, Tusse, i 25 år säger att hon inte känner honom riktigt än, så inte räcker det med några timmar, svarade jag.

Söndagen efter Kristi Himmelsfärdsdag var jag bjuden på bröllop. Ingeborg Eklund och Bajer Nils skulle gifta sig och hon ringde och sa att Ferdinand också var välkommen. Vi gick till kyrkan, men folket i kyrkan var så nyfikna så jag tror de tittade mer på oss än på brudparet. Flickorna satt där i kyrkan, knuffade på varandra och pekade på sina naglar. De hade väl aldrig förr sett en herre med polerade naglar och sidenkostym, Ferdinand var så elegant så det kan ingen tro. Han förstod att det var honom de satt och viskade om. Vi var bjudna på bröllopskalaset också, men Ferdinand frågade om vi måste gå. Han tyckte att han blivit nog betittad i kyrkan. Så jag ursäktade oss och så gick vi hem istället.

Förberedelserna till 50-årskalaset gjorde att Ferdinand och jag inte fick så mycket tid för oss själva. Faster Olivia var nyfiken och besvärlig och la sej i allting. Vi hann knappt vakna förrän hon var hemma hos oss på morgnarna. Ferdinand ville hjälpa till med sysslorna, så när jag skulle diska kom han

alltid och tog över. Han skulle göra allt "grovarbete" när vi blev gifta, sa han. En dag när Ferdinand och jag var ute och gick kom John Bäckvall och några andra pojkar från Vansbro i bil. Dom stannade och hälsade på mig och John kramade om mig. Då blev Ferdinand svartsjuk och ville ha reda på vem mannen var.

I sin stora resväska hade Ferdinand en liten väska full med sedlar, sådana där långa gröna sedlar. Han sade att han hade tagit med sig kapital så att vi skulle kunna köpa oss ett eget ställe. Vi kunde resa runt i Sverige och om jag bara bestämde var jag ville bo så skulle han köpa mark och bygga ett vackert hem åt oss. Men när jag såg hur mycket pengar han hade då blev jag rädd. Kanske var han en sån där "vit slavhandlare" som man skrev så mycket om i tidningarna på den tiden. Inte skulle jag våga resa med honom. Han kunde ju dra iväg med mig och lura mig på något sätt så att jag inte kunde ta mig hem igen. Jag var ung och oerfaren så att han kunde lura mig till vad som helst. Dessutom hade jag ju John att ta hand om. Jag visste ju egentligen ingenting om vad Ferdinand var för en karl. Han hade inte skrivit så mycket om sig själv i breven.

Femtiårskalaset närmade sig och jag frågade Ferdinand om han hade någonstans att ta vägen, för han kunde ju inte bo hos oss när vi skulle få så många gäster från Småland. Han berättade att han hade två systrar uppe i Umeå i Hedensbyn, så han kunde resa dit under tiden och komma igen när gästerna rest. Men det var på ett villkor, sa han. Han ville att vi skulle förlova oss när han kom tillbaka och det lovade jag väl honom halft om halft. Dagen innan han skulle resa började han bli förkyld. Han hade ju bara tunna kostymer utan foder så som det var vanligt i Amerika. Det var foder framtill vid fickorna, men baktill i ryggen var det inget foder alls och det var rätt kallt just då i slutet av maj.

Ferdinand reste till Norrland. Pappa kom hem och fick höra vad som hänt. Det här med Ferdinand hade jag aldrig vågat berättat för honom. När så 50-årsfirandet var över följde jag och John med pappa och mamma ned till Småland. Pappa vågade inte lämna oss ensamma hemma i Nås.

John hade sommarlov och vi skulle bo vid Ryningsholm utanför Eksjö där pappa byggde en bro. Jag hade inte telefonnumret till systrarna i Hedensbyn, så jag kunde inte ringa och tala om för Ferdinand vart vi skulle resa.

Efter ett par veckor fick jag ett brev från Ferdinand som var adresserat till Nås men postat i Eksjö. Jag fick sedan veta att han kommit till Nås ett par dagar efter det vi rest. Stinsen hade talat om för honom att vi löst biljett till Eksjö. Men på stationen i Eksjö var det ju ingen som visste vilka vi var. Så längre än dit kunde han inte spåra oss.

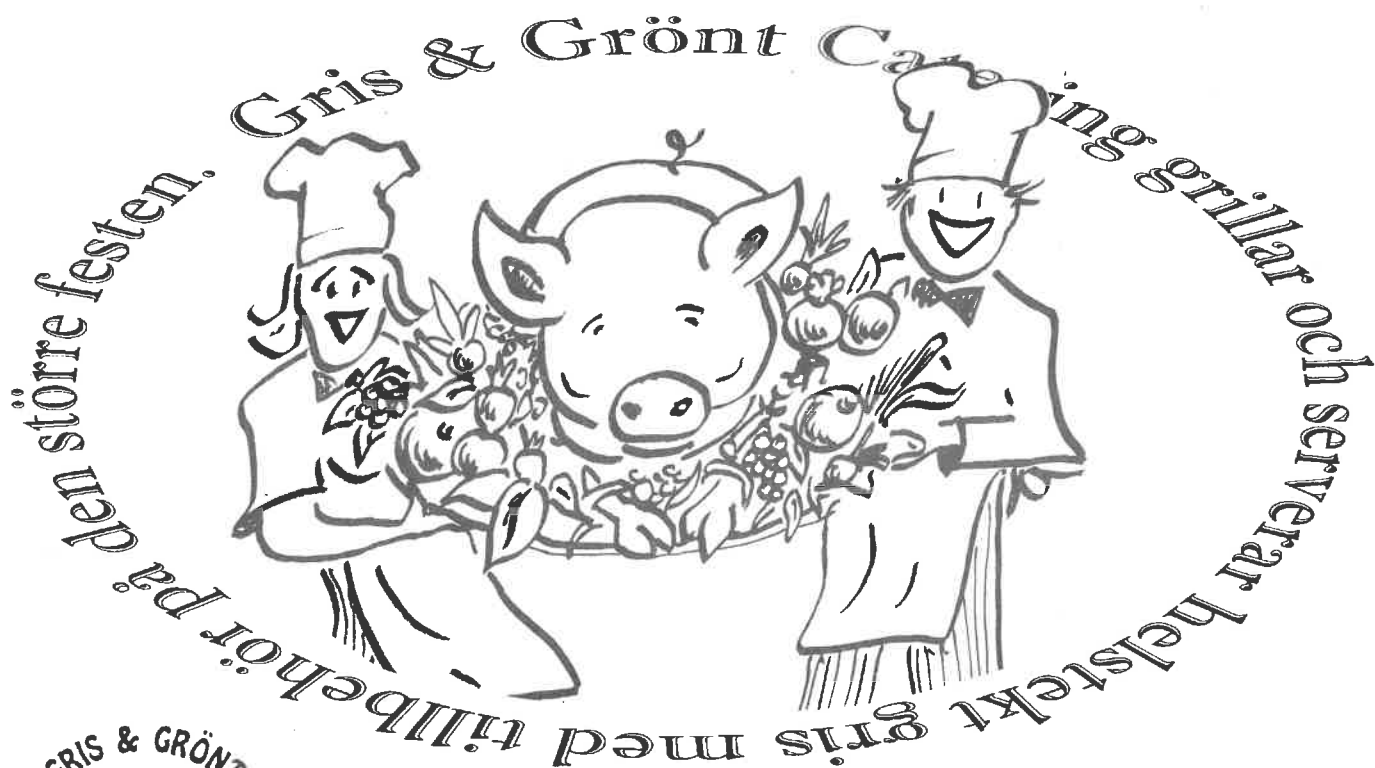
När vi kom hem till Nås igen på hösten och John skulle börja skolan, undrade alla bekanta vart fästmannen tagit vägen, men det visste jag ju inte. Jag svarade aldrig på Ferdinands sista brev och han skrev inte något mer brev, så där tog "äventyret" slut. Men vänninorna i Nås var avundsjuka på mig. Tänk om vi fått vara med på ett sådant äventyr, sa dom.

I många år efteråt ångrade jag att jag inte varit mer för mig och ringt till någon affärsidkare eller så i Hedensbyn och frågat mig för om systrarna och Ferdinand. Hedensbyn kunde ju inte vara något större samhälle, utan där borde ju alla känna alla.

Ferdinand kunde ju ha varit en hygglig och ärlig person. Det där med "vit slavhandel" var ju bara en fantasi som jag fick när jag såg den där väskan med alla pengarna. Kanske gick jag på så sätt miste om mitt livs stora chans.

Anna Biljegrön, Ferdinand Hedlund (fästmannen från Amerika) och sonen John.

*Under juli månad har vi gårdsförsäljning av färsk potatis.
Kött från våra utegående Pigghamsgrisar kan beställas året om !!!!*

*Välkommen att ringa Lizzie och Henrik Säljgård!
Tel. 0281-204 22 el. 010-274 90 73, 070-378 85 75*

**MATTVÄTT VID HÅNISES VIK, I SJÖN NÅSEN 1955.
VALBORG BÄCK, SJÖ ANNA D.Ä., ESTER BLOMBERG OCH KVÄRN ANNA.
Foto från Sjö Bertil**

NÅGOT OM WESTERDALARNES TELEFONAKTIEBOLAG I NÅS.

Från Lars Olars Dala-Järna.

Under mitt arbete med lokalhistorien, *Emaus i våra hjärtan*, utgiven 1996, har jag kunnat konstatera starka kopplingar mellan Emaus by i Järna och Nås. Emaus var från början namnet på en enda gård, som ägdes av Johan Heienstedt, som var kyrkoherde i Nås runt sekelskiftet 1800. Gårdens namn, som senare blev byns namn, var följdriktigt hämtat från Lukasevangeliet. Em(m)aus låg enligt bibeltexten 60 stadier från Jerusalem och om man inte är allt för petnoga (1 stadie = 177,6 m) stämmer avståndet någorlunda väl med sträckan mellan Nås kyrka och Emaus. På den här tiden var Nås kyrkligt centrum i det s.k. Yttre gäldet.

Under arbetet med historien om Emaus by stötte jag då och då på Allmänna telefon eller mera korrekt Westerdalarnes Telefonaktiebolag. Detta bolag, startat 1886 av framsynta Järna- och Nåskarlar, kom att under 45 år driva telefonverksamhet längs dalgången. Centraler fanns från Sörsjön till Falun. I det *supplement* till *Emaus i våra hjärtan*, som utkom 1997, ingår historien om detta märkliga bolag, som kunde erbjuda Västerdalsborna telekommunikation i en tid då inte ens järnväg fanns att tillgå i trakten!

Då Westerdalarnes Telefonaktiebolag hade sitt säte i Nås vill jag härmed överlämna till Nås hembygdsförening mitt *supplement* med artikeln om bolaget samt det material, som denna historia till stora delar bygger på.

Det står föreningen fritt att i fortsättningen förfoga över artikeln. Kanske kan det för någon vara av intresse att också tränga djupare in i materialet än som jag ansett vara rimligt för min artikel. Verksamheten som Westerdalarnes Telefonaktiebolag bedrev, i Nås med hjälp av telefonfröken Ingrid Granberg och reparatör Tapp Per, visar att visioner fanns redan för över hundra år sedan bland våra tidigare sockenbor och att de också kunde omsätta dem i praktisk handling.

Denna mycket intressanta pärm om Westerdalarnes telefonaktiebolag som vi med tacksamhet mottagit av Lars Olars, finns nu att ta del av hos hembygdsföreningen.

N:r	Stationer med abonnenterna	Signaler
1	Nås — O. E. Larsson.....	— — —
2	O. Lind, Kronolänsman.....	— — —
3	G. W. Lyckholm, Handlande.....	— — —
4	L. Larsson, Häradshövding.....	— — —
5	Apoteket.....	— — —
6	Nås Handels-Aktiebolag	— — —
7	Postkontoret	— — —
8	Nås Tobaksfabriks Aktiebolag	— — —
9	Sven Wadsten, Doktor	— — —
10	Änge (Bergslagets telefonlinje)	— — —
11	Korsnäs Sågverksbolags skogvaktare.....	— — —
12	G. O. Matsson, Handlande	— — —
13	Äppelbo, nya linien	— — —
14	Ehrenkrona, Friherre, Häradshövding	— — —
17	T. P. Larsson, Telefonreparatör	— — —
15	A. Larsson, Handlande	— — —
16	St. H. Halvarsson	— — —

Västerdalarnas Telefonaktiebolags personal 1907. 30% av samtalsavgifterna, dock minst 150:- per år, var en vanlig ersättning till centralföreståndaren vid den här tiden. T.P.Larsson eller till vardags Tapp Per hade anställts som reparatör av företaget. Det var ett gott val, då hans tekniska kunnande var känt långt utanför sockengränsen. Så t.ex. anlidade AB Torvströ honom när den väldiga fotogenmotorn i fabriken på Sandåsflotten i Uppsälje trilskades.

FAR & JAG

Jan Berglin

Klipp ur "Lärarnas tidning"

A

LICE CARLSTA I VANSBRO, F.D. TELEFONIST I NÅS, BERÄTTAR LITE OM HUR DET VAR ATT ARBETA PÅ EN TELEFONSTATION PÅ 1940-TALET.

Jag minns en dag, när jag var in på telegrafan i Falun och sände ett telegram hem till Nås. Jag tyckte att det skulle vara så spännande att jobba där innanför glasrutorna. Det såg så intressant ut med alla dessa sladdar och knappar. Tanken på det släppte mej inte. Eftersom en tjänst på telefonstationen hemma i Nås blev ledig, sökte jag och fick jobbet. Mor och far tyckte det var bra, det kunde ju bli en tryggad framtid med statlig pension när man blev gammal. Men jag var bara omkring 20 år och vad än som rörde sig i mina tankar så inte var det ålderdom och pension.

Telefonstationen var placerad på andra våningen i ett hus som då stod intill Lindgården i Nederborg, mitt emot f.d. tvättstugan. Dragigt och kallt var det, med en kakelugn som bara eldades i bland. På samma våning bodde Emil Molin med sin fru Ester, som var föreståndare för stationen. Nedre botten upptogs helt av Robert Lind med sin affär. Det var oerhört mycket som man skulle lära innan man klarade av att sitta ensam. Man arbetade sju timmar varje dag utan rast. Långt till utedasset nere på gården, så det var inte tänkbart att besöka det om det inte alldeles blev av nöden påkallat. Det tog för lång tid.

Min underbara chef Ester Molin hade en son, Gunnar, som var handikappad. Han kom ibland och ville sitta med mej vid växelbordet, han kunde endast med svårighet frambringa något ljud, men han kunde "dra ner" alla avringningar. Det tyckte han var roligt, och det var till stor hjälp för mej. Första tiden hade vi en mikrofon hängande från taket i en elastisk snodd, att svara i. Man måste då hålla en fjäder nedtryckt hela tiden under samtal. Men efter en tid kom hjälmarna som sattes på huvudet, då blev det betydligt bättre med båda händerna fria. På den tiden skulle man registrera alla rikssamtal och anteckna vilket nummer som ringde och vart det skulle, vilket klockslag och hur många perioder samt pris. Och sedan sätta på sin signatur. Det fanns fyra teleklockor, på dessa skulle vi se hur länge samtalet pågått, ibland kunde det vara samtal på alla klockorna samtidigt. Det var svårt i början att hålla reda på vilka trådar som hörde till varje samtal. Det

var inte att gå in på linjen och säga "tre perioder, jag bryter" när de kanske nyss börjat prata. Då hade det blivit kaos. På den tiden skulle det sägas till när två perioder gått och samtalet brytas efter tre perioder. Så hade vi också hand om telegramexpeditionen. Disciplinen var mycket sträng. Det rädde militärisk ordning och ingen obehörig fick komma in. Man måste skriva under en tystnadsed innan man fick börja. Trots allt detta är det en tid, som jag aldrig glömmet. Något som jag med glädje tänker tillbaka på. Minns särskilt en förmiddag, det ringde — "Dätta hä e Håkas Erkä hä, e dätta telefonstation i Nås? — Ja, det är det. — "Du förstå de bäst kora je a, a vört sô klen, ho varkän ät än dräck. Hur skä je farô då, int vill du hjälp mä? — Jo då ska jag försöka få tag på veterinär Gezelius så får han komma och titta på din ko. — "Skä je stå kvar jännä då? — Ja, stå bara kvar i telefon så kommer djurläkaren. Varefter jag fick tag i honom och kopplade ihop dem. Senare på dagen innan mitt skift var slut ringde Håkas Erkä igen då sa han: "Hôn e du fôrena sôm e sô vänlen ô hjälpsam ô hjälpt mä sô je feck tal ve djurläkärn" — Hoppas det gick bra. — "Ja, vet du hä geck sô bra, kora e mittjy bättär ho både ät ô dräck, sô nu få je nog a kvåro. Tack tus'n tack för du hjälpt mä, hålläst a ä nog gått på tok! — Det var roligt att höra att det gick så bra. — "Ja, tack, tack skä du a!" Det riktigt kändes att tacksamheten kom direkt från hjärtat, det värmdes. Tänk om alla var som han skulle nog världen se annorlunda ut i dag. Minns honom som en riktig solskensabbonent.

Jag älskade mitt jobb, men gjorde både far, mor och fru Molin besvikna, fru Molin ville nämligen att jag skulle ta över efter henne, men det nekade jag absolut till, ville inte känna mej bunden. Nu är man gammal och önskar att man gjort som de ville, men gången tid kommer inte tillbaka.

KÖP NÅSVARGEN, UTKOMMER
JUNI OCH DECEMBER

Kalas hos Karlorsa (Karl Olsson) i Närsen, någon gång på 1920-talet.

Fr.v. och uppifrån; Larsors Stina Olsson, Johanna Olsson, Larsors Lars Olsson, Karlorsa. 2:dra raden; Karin Bång-Becker, Anna Bång, Folke Bjesse, Olle Karlsson, Herman Olsson, Judith Bång-Björk, Lahnäs Lars Karlsson, Elin Borg-Bjesse, Lind Kalle Olsson, Wilhelm Bjesse, Olov Karlsson, Nore Olsson, Hildur Karlsson-Vester, Gustav Forsmark, Lahnäs Arvid Karlsson. 3:dje raden; Johan Karlsson, Hjalmar Olsson-Flygö, Anna Olsson-Borg, Hilma Warg-Karlsson, Alice Bergsten-Thörn, Johanna Warg, Ellen Olsson-Andersson. 4:de raden sittande: Ellen fr. Vakern, Edit Warg-Larsson, Hilda Olsson-Brokvist, Karin Olsson, Lydia Bergsten, Ester Bång-Karlsson, Linnéa Karlsson-Flygö, Valter Karlsson.

Från Carl Bergsten Närsen och Vansbro

KATRINAS GÅRD NÄRS

Telefon 0281-30102 30078

mjök potatis skog

VI ÖNSKAR NÄSVARGENS
ALLA LÄSARE EN GLAD OCH
VARM SOMMAR !!!!

Dosor och stavar.

Av Åke Nåsander.

Någon enstaka kalenderdosa, mässingsdosa, finns kvar i Nås. Sådana tillverkades bl. a. i Skultuna. Några, hade prägeln "RUNSTAFWEN FÖRSWENSKAD 1787". I dosan förvarades tuggtobak. Hur den dessutom användes, ska jag försöka ge en antydan om..

Dosan är en årskalender med månaderna angivna. Raden ABCDEFG startar 1 januari och upprepas året igenom. De sju bokstäverna svarar mot varsin veckodag. Om man visste att 1 januari var t.ex. tisdag så var varje tisdag under hela året också märkt A (om inte året var skottår). Man kunde alltså hålla koll på datum.

Ovanför raden finns symboler som hade att göra med livet under året.

Några exempel: Nyårsdagen och trettondagen ett upprest horn, man drack öl och

mjöd; tjugonedags jul ett upp och nedvänt horn, julen var slut; 15/2 en yxa, skogs-huggningen började; 22/2 ett ägg, hönsen började värpa; 23/2 en yxa man började hugga svedjeland; 7/3 en vävspole, man började väva; 12/3 Gregermässan ett träd utan löv; träden började knoppas; 21/3 en häst, man började köra i åkern (bra tidigt för Nås !); 4/4 en harv, såningstiden var inne; 1/5 en fågel, förbud att skjuta fågel som boade; 3/6 en navare, höredskapen lagades; 8/6 en metkrok, fisken nappar; 17/6 rova, rovfrö såddes; 4/7 lövkvast, tid att hacka löv; 29/7 lie, tid för att bärga säden. Osv. osv.

Under raden är med vissa mellanrum präg-lade 19 bokstäver, de s.k. Gyllentalen. Till varje år hör ett bestämt gyllental, som visar när månen det året har nytändning.

Kalenderdosa, mässingsdosa. Foto Urban Gärds.

En föregångare till kalenderdosan var runstaven, primstaven. 1881 skänkte Johan Petter Persson i Håvberget den på nästa sida avbildade staven till Nordiska Museet, Förmedlare var Bud Erik Olsson i Vinäs.

Den är mig veterligen den enda primstav som kommit från Nås. Gyllental saknas. Veckodagarna betecknas med de senmedeltida runorna.

Fortsättning nästa sida.

Nåsmålskryset nr 2.

Här kommer fler nåsord. Vad betyder de på svenska? Ringa in och skicka Ditt svar till: Nåll Lassé Näsrovägen 6 780 53 NÄS. Pris till den/de som har flest rätt! Men vi vill ha MÅNGA fler svar!

1. mjältg
1. Nipa; brant, sandig älvslänt
X. Mjölbinge
2. Sjukdom
2. dimmjön; dimmjun
1. Dimmbank
X. Groblad, Plantago majör
2. Fattighjon
3. annturå
1. Åtbörd; åthäva
X. Återgå
2. Nästa tur
4. bakiå
1. Bakbråde
X. Ho för bakvåtska
2. Vatten som rör sig motströms
5. hållivå
1. Innehållslös
X. Förstoppad; hård i magen
2. Grym; elak
6. fösskal
1. Forsrännare
X. Kal sten i fors
2. Forskarl; Näcken
7. grössn
1. Grådaskig
X. Gross
2. Förgråten; sorgen

8. eltinndrå
1. Elritsa, Phoxina phoxina
X. Liten eld
2. Tindra med ögonen
 9. isstå
1. Ishög
X. Ysta; göra ost
2. Fet
 10. jeteällå
1. Stormskålla; vråla
X. Hund med dåligt skall
2. Getskålla; pingla t get
 11. kannfat
1. Kårl; kann
X. Kamfer, Camphora
2. Minnesanteckning
 12. låssk
1. Skomakarredskap
X. Loj; slö; håglös; likgiltig
2. Slusk
 13. årrmie
1. Elåndigt
X. Armbågsled
2. Argsint; elak
- Inskickat av:
Namn.....
Adress.....
Postadress.....

Här kommer svaren på förra krysset. Många tyckte det var svårt, men det visar bara hur mycket som fallit i glömska! Men ge inte upp, den här gången kanske det är lite enklare!

1. gåhntonå, gåhntånå
1- ~~Gaten~~ ke
X. Rällleka
2- ~~Skett~~hets
2. bakju, bakjimm
1. Eko
~~X- Ugnsvann~~
2- ~~Ljud vid~~ bakning
3. allernuggét
1. Rotskott av al
~~X- Uggelatal~~
2- ~~Aldrig~~ titta
4. hurvoité
1- ~~Äkligt~~
X. Varför
2- ~~Där~~för
5. läså
1- ~~Läsa~~
X- ~~Pre~~dika
2. Läsa
6. enträtt
1- ~~Tätt med~~ enträtt
X- ~~Ent~~ermett
2. Envist
7. motbör
1- ~~Met~~stånd
X- ~~Vad~~släggning
2. Motvind
8. adammteenn
1- ~~Naken~~
X- ~~Gamm~~et
2. Senil

9. innu
1. Påhiting
X- ~~Vill~~ vara inne
2- ~~Gaten~~
10. fännrå
1- ~~O~~gräs
X. Mödosamt skaffa
2- ~~Gä~~ och drälla
11. jäsndeg
1- ~~Sur~~deg
X- ~~Lera~~
2. Deg med jäst
12. divillå
1- ~~Dy~~tt
X. Tjatta
2- ~~Arg~~ kvinna
13. bussu
1- ~~Buss~~ig
X. Oordnad sovplats
2- ~~Te~~bakstyreke

Flest rätt:

- 10 rätt: Ann Borggren, Lund, mer känd i Nås som Ann-Gret Lindgren GRATTIS!
Ett pris kommer att skickas till henne.
9 rätt: Ragnar Gustafsson i Borlänge
8 rätt: Irene [Wiklund] Gustafsson, Borlänge
Ing-Britt Bergsten, Vansbro, Joven, Täpp Ellen, Täpp Isak m. fl. på Röd II Söderåsen
7 rätt: Öö Annå, Sandviken
6 rätt: Liqganis Ollé, Borlänge
5 rätt: Israels Mårrgitt, Nås, Mäccis Birger, Vansbro, Dåpp Kari, Nås
4 rätt: Lisskvärn Stina-Britt, Nås
3 rätt: Örr Lassé, Nås

Den första runan finns i januari i dubbel uppsättning. En förklaring kan vara att året har 52 veckor + en dag, den första av dubblen hör till föregående år.

Under raden med dagar finns symboler, de flesta med kyrklig anknytning.

Några exempel: 1/1 Nyårsdagen; 6/1 Trettondagen en stjärna som ledde tre vise män till krubban; 7/1 hertig Knut mördad 1131; 14/1 (?) Tjugonedags jul; 19/1 Hindersmäsas biskop Henrik från Uppsala mördades i Finland; 25/1 Pålsmässa, Paulus avrättad år 67; 2/2 Kyndelsmäss, Marie kyrkogång; 15/2 Sigfrid, Västergötlands och Smålands apostel död 1067 osv, osv.

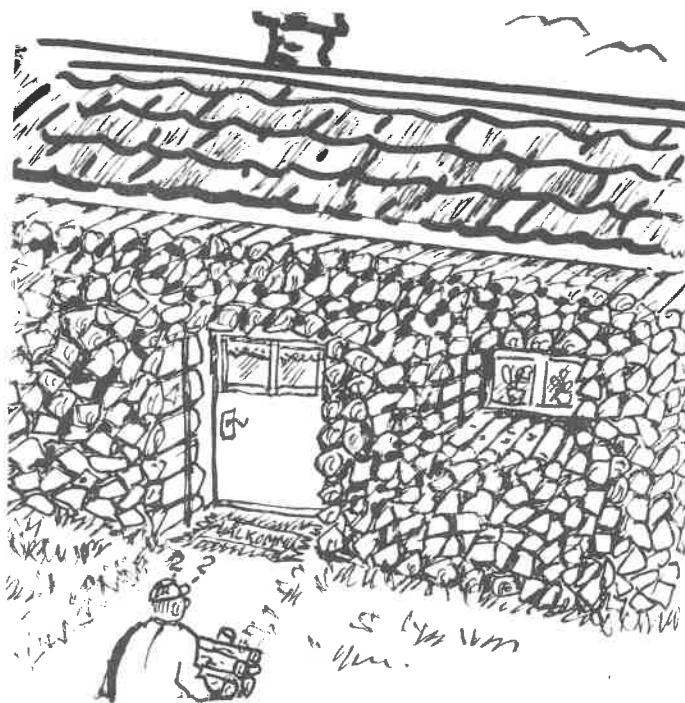
PRIMSTAV.

Foto: Nordiska Museet.

OLAGLIG DANS.

Ett av mina mer pinsamma minnen är från slutet av 1930-talet, när detta med högtalare var en för mig okänd företeelse. Jag och Pellas Axels Ester, vi var båda i 14-årsåldern, satt i gröngräset på gården hemma hos mina föräldrar i Tyna. När vi plötsligt fick höra "Vals i gökottan" på, som vi tyckte, nära håll. Vi rusade ner till granngården i tron att det kom därifrån, men där syntes inte en människa. Men musiken fortsatte, så vi sprang vidare till landsvägen. Vi måste ha sett ut som levande frågetecken, men efter en stund kom vi på att musiken måste komma från andra sidan älven och ett tivoli som slagit till vid järnvägsstationen. Detta underverk måste vi ju få åka och titta på! Vi fick tillåtelse av våra föräldrar, så på kvällen cyklade vi iväg, lycksaliga. På den tiden måste man ha fyllt 15 år för att få dansa på allmän bana. Och jag blev till min lycka och rädsla uppbjuden, av en Helge Eriksson från Köping, som var hos vår granne på tillfälligt besök. Jag blev ju omättligt stolt över att få dansa med en från stan. Men efter några varv **greppar lagens långa arm tag i min** och säger vänligt: "Du har väl inte fyllt femton?" "Nää", säger jag skamset. Vi fick snällt gå ned från banan, och jag tror att min kavaljer skämdes mer än jag gjorde.

Sjö Anna Sandviken.

...med en kombinerad kap och klyv från oss kan det vara svårt att sluta i tid...!!

Skog & Trädgård Vansbro

TEL. 0281-10625, 10034

ALLA SOMMARENS HEMVÄNDARE, TURISTER OCH ÄRÅDE NÅSBOR !

Välkomna till oss här kan ni ta ut era slantar, köpa bensin, mat, tidningar, presenter eller spela bort dem, här finns möjligheterna !!!!!

NÅS SERVICECENTER

TEL. 0281-30219

Dåpp Lars berättar:

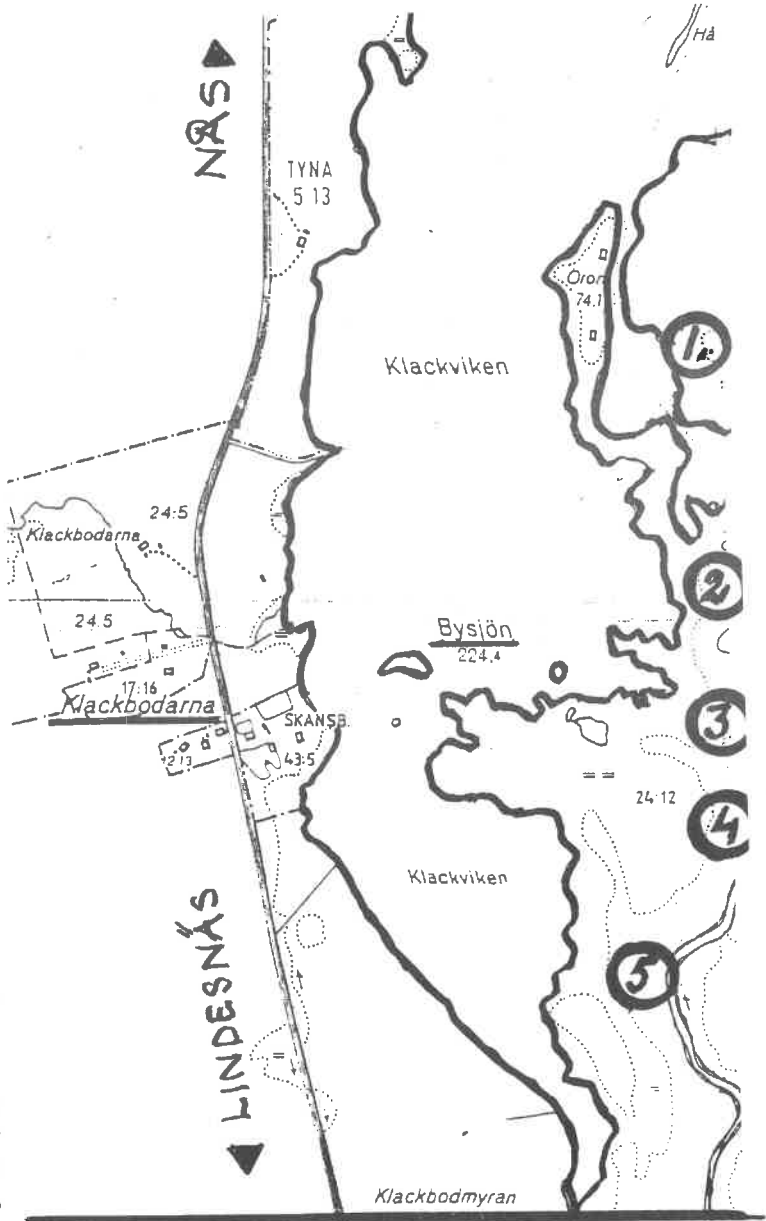
Slätter på Äskbackarna

Under 1700-talet fick jordbruket i Nås en sådan omfattning att den egentliga åker- och ängsmarken på slättmarkerna runt älven och i fåbodarna inte räckte till för djurens försörjning. Gårdarna fick sig då tilldelade eller begärde själva (jag vet inte hur det gick till) att få slogmark för slätter, på Näsmaal *tjeg*. Vi hade fåbod i Klackbodarna och vi hade sloge på Äskbackarna, dvs den släta mark som ligger längst syd i Klackviken mitt emot fåbodarna. Den översvämmas om våarna, och när vattnet sedan drar sig tillbaka på sommaren växer där rikligt med star och där det är torrare växer hära. På varje sloge stod en lada där höet förvarades för att sedan kunna köras hem på vintern. Ladorna tjänstgjorde även som logi under slättern eftersom slätterarbetet började vid 3-tiden på morgnarna. Det gällde att hinna slå medan det fortfarande var dagg i gräset och svalt på morgonen. När solen värmt upp luften kom knotten. Det var så ofattbart mycket knott på dessa slogar att vi var tvungna att linda gardiner runt huvudet för att kunna fortsätta slå. Vi var som mest fyra man och det tog oss 2-3 dar att slå vår sloge och ytterligare lika många dar att slå bu-lindorna.

Längst i söder mot skogskanten hade Slabbens en lada (5). De var alltid 3-4 karlar och ibland hade de kvinnfolk med sig. Slabb Olav var först uppe. Deras laddörr knarrade tidigast av alla vid halv 3 tiden. Därintill hade Dåpp Erkes slog. De var alltid 3 karlar och några kvinnor(4). Nästa var vi, 3 pojkar, Erik, jag och Ragnar, och far(4). Sen kom Sveds Olovs – de var också 4-5 karlar(3). Faktens hade en slog med lada (2) medan Orr Jons inte hade någon eftersom de kunde ro dit. De hässjade sitt hö i en vinterhässja och höet kördes hem på vintern. Det fanns alltid en plogad väg från kajen i Klackviken till Haga där koltrafiken och alla andra tunga laster kunde gå mellan Lindesnäs och Nås järnvägsstation. Längst ut mot Äskans utlopp hade Fältivar Anna Larsson en stor lada som var utarrenderad åt August Julin (1). Alla var vi där samtidigt – ryktet gick att vi skulle dit. Men när vi väl var där var det bara hårt arbete som gällde. (Siffrorna i texten visar till siffror på kartan.)

Allt slogs med liar, Vi hade 5-10 liar per man med oss och dessutom hade vi slipsten i Klacken så när kvällen kom kunde vi slipa liarna för nästa dag. En orsak till att det gick åt så många liar var att gräset var fullt med sand eftersom området översvämmades på vararna. Vi slog fram till middagen och sedan räfsade vi och hässjade. Vi fick kanske 6 golv på Äskbackarna och i fåbodarna fyllde vi två lador. Höet körde vi hem på isen på vintern.

I dag finns ingenting kvar som minner om slättern på Äskbackarna. Ladorna är borta sedan omarronderingen i början på 70-talet och det finns inte längre några djur att slå *star* och *hära* till. (*star*= olika sorter av starr-gräs: *hära*=stagg, *Nardus stricta*).

..LÅT OSS VARA MED FRÅN BÖRJAN SÅ
SLIPPER DU OBEHAGLIGA
ÖVERRASKNINGAR...!!

HJULBÄCKS BYGG HB
TEL.0281-30172

KORNKNARREN. FRÅN GÄSTGIVAR-ERIK

På sommaren 1927 höll Hanses-Lasse, som var gift med min faster Mimmi, på att få en ny stuga byggd på "Gärde".

Dom hade, genom kommunens försorg, tagit sej an en pojke som var föräldralös. Jag var då tio år, den pojken, Dansar-Ernst, var några år äldre.

Lasse skulle ha hem virke till bygget som han beställt vid Lissforssågen i Dala-Floda. Lasse hade en bra häst, det hade vi också, "Svarten", så Ernst och jag skulle köra iväg och hämta virket vid Lissforssågen. Jag skulle ligga i Gärde på natten före resan. Där fanns en liten stuga till på gården "Gärds-Pers", och Ernst och jag skulle ligga på vinden där.

På den tiden fanns det en flyttfågel här, "Kornknarren", dom knarrade flitigt sommarkvällar och nätter. Jag sov inte mycket den natten, jag var väl nervös hur det skulle gå med virkesresan, knarret hörde jag större delen av natten, och så skulle vi iväg i 4-tiden på morron. Det ansågs som lämplig sysselsättning för 15-16 åringar och jag hade inte ens fyllt 10 år. Lasse cyklade till Floda och tog ut virket. Det var inte så lätt att hitta till Lissforssågen, men fram kom vi. Lasse hjälpte oss att lasta, under tiden fick hästarna vatten och så hade vi havretornistrar med så de fick äta och vila.

Hemresan blev väl dryg för hästarna, det var ju grusvägar på den tiden och järnhjultrillor. Mycket varmt var det också solen gassade.

Jag satt på hösäcken på virkeslasset där jag somnade, så vaknade jag och fick se att det var en bilist bakom mej som inte kom förbi. Jag blev jätterädd, hästen gick ju mitt i vägen. Men chauffören såg på mej och skrattade och vinkade, jag höll ju åt sidan så han kom förbi. Jag vill minnas att det var den enda bil vi såg till på hela resan. Resan gick bra och vi kom hem välbehållna, den kvällen somnade vi tryggt till kornknarrarnas knarrande. Nu mer somnar jag till knarret från diskmaskinen.

På den tiden trodde en del, att kornknarren

som kom till Sverige för att häcka, kom från Ryssland och att han inte kunde flyga, utan gick landvägen runt Bottenhavet, vilket var väl orealistiskt.

Kornknarren häckade i vallar där gräset var tjockt. När höslåtern började var väl deras ungar halv vuxna, då slåttermaskinerna kom in i bilden. De kröp undan i gräset som var oslaget, och gick aldrig fram på öppna fältet. När den minsta lilla biten var kvar av slåttern hade dom krupit in där så man såg dom inte. När sedan slåttermaskinen kom förödande. Jag minns att ungarna i de flesta fall blev ihjälklippta vuxna föräldrar fick benen avklippta.

Kornknarren var en typisk markfågel med långa ben. Vår granne Hemmings Erik tog en gång hand om en oskadad unge den blev tam och fungerade som "gårdsknarr" en tid vart den sedan tog vägen vet jag inte. Den sista kornknarren som hördes var någon gång i början på 60-talet. Skördemaskinerna tog definitivt slut på dessa trevliga fåglar.

I böljande grönska och med porlande vatten serverar vi dagenslunch hela sommaren!
Alla dagar 12.00-15.00 fr o m 26/6

Varmt välkomna till Snöå bruk.
Maria och Mikael med personal
tel. 0281-240 18.

Snöå bruk

VANDRARHEM - RESTAURANG - KONFERENS

NÅGRA RADER OM GALBERGETS FÄBODAR.

Från Bäck Olle i Lindesnäs

Jag börjar med fäbodfödseln, som jag tror inträffade någon gång i mitten av 1700-talet. Vad som får mig att tro detta är ett utdrag ur domboken. Där står att läsa att Schedin gjorde ett försök till odling, men ansåg att terrängen var för svår för odling. Vem som gjorde nästa försök vet jag inte. Men en fäbod blev det. Fem stugor fanns där som mest; Knutes, Toms, Albins, Erik-Ers och vår. Det är också den enda som överlevt. Vi slog vår vall ända fram till 1950-talet, och det tog närmare en vecka i anspråk. Kor hade vi aldrig med oss där. Så långt tillbaka som jag kan minnas har jag varit med på slåttern i "bua". Men jag har inget minne av slätter på dom andra vallarna. Nå'n slättare var jag nog inte till att börja med. Men jag och lillasyster hade ett annat uppdrag, vi skulle upp till Magnuses och hämta mjölk. Den arrendegården låg mycket vackert högt upp på bergskammen. Det var mycket gästvänliga människor, och nästan pedanter, allting var perfekt. Vad som vi småtingar lade märke till, var att ladugården alltid var nykalkad. Magnus hade också en bil, en Cheva med nr. W1714. Dom fick bilväg upp runt 1920, före det var det klövning från Kärrsta som gällde. Gubben hade också räknat ut hur bilen kunde användas till annat än söndagsturer. Under slåttern hade han hissat upp bakvagnen och fick på så vis motorkraft till slipning av liar, även vid tröskning

hade han draghjälp av bilen. Men 1944 tog epoken Galbergs-Magnus slut. Därefter och några år framåt hade Charles Sandgren stället som fäbod. Galbergets jaktlag har renoverat vägen efter avverkningen, och vi kan nödtorftigt ta oss upp med bil. Till fäboden har vi åkt bil sedan 1943, då fick vi väg över både Sultenberg och från Kärrsta. I Sultenberg fanns fast bosättning, kanske ända fram till sekelskiftet 1900. I varje fall minns min mamma när deras barn gick till skolan i Lindesnäs, jag tror dom hette "Bångens".

Fäbodträff vid Albins stuga i Galberget.

stående fr.v. Albins Klas, Vilhelm Mejer, Knutes Knut, ?
Sittande Britta Bång, Mittsjöbu Knut, Beda Johansson,
Melker Johansson, Toms Kirsti, Emma Johansson, Hanna
Johansson.

FRÅN ULF NÄRSJÖ KOMMER DETTA KORT PÅ EN POTATISUPPTAGNING I MELLANBORG.
DET ÄR NÄRSJÖ ANDERS LARSSON MED SONEN ERIK. ÅRET OKÄNT.

TIMMERMAN O. SNICKARE
HED LARS G. ANDERSSON.
"PETTERS LASSE"
FRÅN HEDGUNNAR

"Farfar" Lissjanis Anders Larsson i Närsjö på väg hem från åkern, på hölasset syns bl.a. Olle "nerigåln" övriga stockholmsbarn på sommarlov, året var 1941.

Lisa Lissjanis i Järna skickade bilden.

VÄLKOMMEN TILL OSS..

...VI HAR STOR TVÄTTHALL FÖR PERSONBILAR, LASTBILAR OCH BUSSAR, MED HÖGTRYCK OCH VARMVATTEN, VI HAR ÄVEN AVFETTNINGSMEDEL OCH TVÄTTSVAMPAR. HÄR FINNS STOR "GÖR DET SJÄLV" VERKSTAD: VI KAN ÄVEN TILLVERKA HYDRAULSLANGAR ALLA DIMENSIONER, HÄR FINNS FULLT UTRUSTAD SERVICEBIL MED KOMPRESSOR OCH SVETS, ÄVEN LASTBIL FÖR TRANSPORTER AV ALLA SLAG. SOM VANLIGT ÄTAR VI OSS GALLRING AV ER SKOG OCH FRAMKÖRNING TILL VÄG, VI HAR ÄVEN SÅGAT VIRKE TILL SALV.

VI VILL ÄVEN PÅMINNNA OM ATT VI FORTFARANDE:

"SÄGÄ VARSÖMHÄLST UTÖM PÅ Ô TI VÄTTNÄ"!!

NÅS INDUSTRICENTER AB

NICAB

TEL. KONTOR: 0281-30330
JAN-ERIK 070-321 53 02
PER-ANDERS 070-321 53 01

Ett buförs minne.

I min barndom var det vanligt att man skulle "buföra", dvs. gå iväg med kreaturen till fåboden. Detta skulle ju ske så tidigt som möjligt på våren, så fort det började grönska, eftersom fodret då började tryta. Så småningom blev det allt färre som drog till bua. En av de sista att "buföra" var Orr Karin, mormor till Orr Lasse och Åke. Det var också vanligt att en del av grannarnas djur fick följa med. Den här gången skulle våra får få följa med på sommarlov. Kvällen före fick jag hjälpa till att "fösa", när vi skulle valla fåren upp till Orr Jons. De måste ju få bekanta sig före avfärden. Den skulle ju ske tidigt nästa morgon. Det påminner om dagens inskolning på dagis. I alla fall höll det på att gå riktigt illa. Samma dag som vi kom upp med fåren, hade Orr Jon, gammelmorfar, i all välmening repat löv, så att fåren skulle ha någonting gott och samtidigt kraftigt att äta, så att de skulle orka gå den långa vägen. Det var ju en mil upp till fåbon i Knösen. Häggen var ju mest utslagen, så det blev mest löv ifrån den. I vanliga fall så äter ju inte djuren sådant som är giftigt, men efter den långa vintern kunde de väl inte stå emot, när de fick gröna saftiga blad. Tidigt på morgonen, när Karin kom till ladugården, var flera av fåren mycket sjuka. Antagligen hade Karins äldsta tacka ätit mest, för hon dog efter en stund. I normala fall "stack" man djuren och lät blodet rinna i en hink. Så skedde också nu, men man vispade inte blodet för att förhindra att det skulle levräs. Detta gjordes inte när djuret självdött, eftersom det inte dög till människoföda. Blodet var så förgiftat att det rann som vatten utan vispning. Det var med en viss förstämning de fick buföra den gången. Tur ändå att de andra fåren klarade sig. Jag behöver väl inte säga hur ledsen Orr Jon var över vad han ställt till med, men det var som sagt i all välmening.

Sjö Anna Sandviken.

Ge bort en Näsvarg till någon som flyttat från Näs det kommer garanterat att uppskattas, samtidigt gynnar du hembygdsföreningen !!

ALLTID HÖGSTA SPÄNNING MED VÅRA LADDARE!

TEL. 0281-30400 FAX 0281-30666

FINNMARKSÄVENTYR PÅ

1940-TALET.

AV HELGE ROSEN DALA-JÄRNA

Det har skrivits så mycket om rovdjur i Järna och Nås finnmarker den senaste tiden. Sådana har det funnits förut också i tusen och åter tusen exemplar, och dom var väldigt obehagliga för människor. Dom var mycket små men ändå besvärliga för nattsömnen, och väldigt svåra att bli av med, det var vägglusen.

Hälsovårdsnämnden fick börja att resa omkring och gasa ihjäl dem.

Det var i början på 1940-talet, gengas på alla bilar. Jag körde taxi i Järna åt PA-pojkarna den tiden, Erik, Kalle och Hjalmar, de hade tre taxibilar. De fick beställning på en vecka i taget för att köra runt och gasa vägglöss.

Jag minns en resa till Sigfridstorp på våren, jag fick hämta en doktor från Falun, hälsovårdsnämndens ordf. E. Molin från Nås och syster Anny från Dala-Järna. Det var dåligt väglag och tung last, fyra vedsäckar kunde gå åt på en dag. Så i en ganska tvär backe orkade bilen inte mer, så jag måste be dem stiga ur och gå uppför backen. Molin var en person som vägde uppemot 120 kilo och konditionen var nog i minsta laget, så det blev en ganska svår backe för honom. Han var mycket besviken och klagade att det var inget vidare att åka taxi och gå uppför backarna, men vi kom fram till slut.

Det var ett stort timmerhus med mycket dörrar och fönster, och alla springor skulle tätas med pappersremсор. Jag var också med och klistrade, i stället för att sitta i bilen och vänta.

Så när det var klart gick doktorn iförd gasmask in med en plåtburk med cyngas, som han högg hål på med en yxa. Jag stod utanför och tittade på fönstret, där alla spyflugor och andra insekter rasade ned döda på några sekunder, utan gasmask hade nog doktorn gått samma väg som vägglössen.

Kanske hade vägglusen sin uppgift att fylla också, bland de övriga rovdjuret, men vi gjorde vårt jobb grundligt, så några efterkommande lär det bli svårt att hitta.

Det var i alla fall trevliga resor att göra, lite ombyte än att bara sitta och köra.

ÄR DU OSÄKER RING !!

LEVI'S MÅLERI

Tel. 0281-132 71 • Bil 070-546 60 29

.....VI HAR DRÖMPRISER PÅ BRA DÄCK ,
RENA HJULAFTON MITT I SOMMAREN ,
ALLA DIMENSIONER.....

**BIL & MASKIN I
DALA-JÄRNA AB
TEL. I JÄRNA 0281-13344
NÅS 0281-595700**

 Dikten "Håvberg" fann jag i min mors anteckningsbok, skriven påskdagen 1918, då hon var 14 år gammal. Alma Runngård f. Magnusson föddes i Håvberg på Nås östra finnmark. När hon blev gammal deklamerade hon ofta dikten för mej. Orden beskrev och berättade om bybornas lugn och förmöjsamhet trots hårt arbete. Deras förmåga att uppleva och njuta av tystnaden och vad naturen och livet gav var beundransvärd. Inte i någon versrad fanns längtan därifrån.

Anna Brita Runngård-Karlsson

HÅVBERG.

Vi bor här uppe i skogens gömma,
 knappt någon veta vi finnas till.
 Men för att icke ni oss ska glömma
 en liten visa jag sjunga vill.

Vi ha ej storstadens gator breda,
 ej heller hamnar med skepp uti.
 Men vi har stigar, som kanske leda
 till någon skogstjärn med fiskar i.

Ej höres ångvisslans gälla toner,
 ej heller ångbåtens raska tag.
 Blott vindens sus uti trädens kronor
 och orrens spel någon vacker dag.

Ej höres rasslet av maskiner,
 där de arbeta båd dag och natt.
 Nej, vi arbeta då solen skiner,
 då hon går ner, tages vilan fatt.

Ej ofta trädgårdar vi få skåda,
 och frukt så ofta vi smaka få.
 Men vi har granar med präktig kåda,
 och vita tänder den ger också.

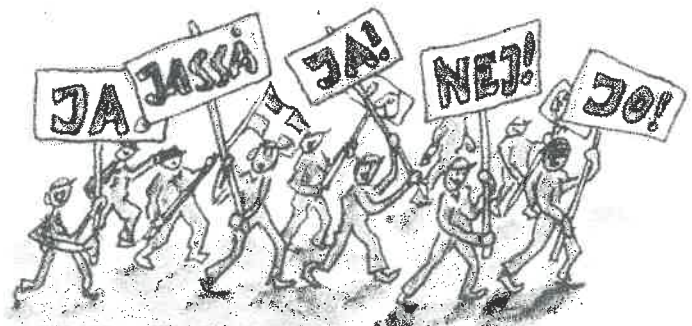
Ej våra hästar kan kallas stora,
 och våra kor är ej låglandsstam.
 Men hästarna de dock dra sin fora,
 och korna mjölka sin fulla spann.

Vi se ej damer i siden klädda
 ej ordensherrar i full parad.
 Men vackra flickor som bär och grädde
 och raska pojkar med starka tag.

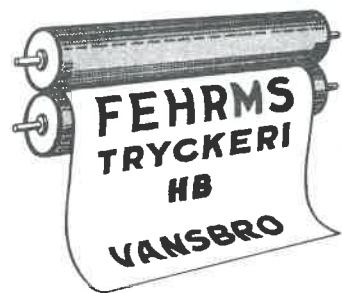
Vi umgås icke med storsrejkstankar
 och åtta timmar som arbetsdag.
 Nej, vi få knoga så hjärtat bankar
 en femton sexton i vissa tag

Med varje år giver åkern mera,
 och goda skördar vi få ibland.
 Så inte tror jag vi emigrera
 vi stannar nog i vårt fosterland.

A.M.

NÄR INGA ANDRA
 PÅTRYCKNINGAR HJÄLPER,
 FINNS JU VI !!!

OFFSET- och BOKTRYCKERI
 TEL. 0281-101 15

**VME VOLVO BM
 TRAKTORSERVICE
 RESERVDLSLAGER
 HYDRAULSLANGAR
 SERVICEBIL.**

ANDERS BILVERKSTAD AB
 HULÅN 780 51 DALA-JÄRNA Tel. 0281-131 65

SOMMAREN OCH HÖSTEN 1930.

AV GÄSTGIVAR-ERIK.

Jag har i ett tidigare nummer av Näsvargen berättat om sommaren 1930 och huggningen till milorna, här följer fortsättningen.

Jag hade då fyllt 13 år, jag fick ibland köra och göra vägar, det var så vattensjuk mark på norra sidan tjärn att jag hade fullt göra att lägga kavelbroar. Det var stall vid den kajan där vi hade bott på sommaren, så vi bodde där även när vi körde in milorna. Jag minns när vi skulle till att stybba milorna skulle jag fota d.v.s. stybba så långt upp jag nådde, jag var ju inte fullväxt då, jag satte en sån fart att far sa åt mej att lugna ner mej, för annars kunde jag bli sjuk, desto värre skottade jag med påföljd att när stybbningen var klar låg jag på marken och kräcktes, jag var så sjuk att jag inte kunde stå på benen, så då fick jag för att jag inte lyssnade på far.

När vi sedan skulle tända milorna rodde far och jag till södra ändan av Bysjön för att sedan gå skogsvägs till kajan. Vi hade packat i så mycket mat som vi på något vis orkade bära, för kommunikationerna var ju inte de bästa.

Framkomna till Hästbergs-sta drog vi upp båten och stälpte den upp och ned för vi antog att isen skulle ligga på sjön när vi var färdiga med kolningen. Vi axlade våra bördor och gav oss i väg, det var mycket snårigt och besvärligt, myrkärr och elände. Far var så säker på kursen, men hur det var så gick vi vilse med våra tunga bördor, i skymningen fick vi se Svarttjärn, då först visste vi var vi var. När vi kom till kajan var det mörkt då kändes det skönt.

Vi tände milorna och det gick bra, utom en natt det hade regnat väldigt så bäcken från Lilla Enbärsmyrtjärn, som vi skall över för att komma till milan längst bort, hade svämmat över, så de spänger vi lagt ut syntes inte utan jag ramlade i och blev genomvåt, men vi gick i alla fall och såg om milan, men det var kulet. På lediga stunder på dagarna började vi såga omkull en grov torrake som stod en bra bit från kajan. Vi skulle ha de fetaste bitarna till att göra bloss av. Det var den viktigaste belysningskällan på den tiden. De fotogenlampor som fanns då var ju en nödhjäl. Vi hade bara en dålig timmersvans, så det tog många timmar innan vi fick ikull jätten, han hade väl en diameter på ca: 70-80 cm i roten. Men vi segrade till slut. Så kapade vi den i en- och en halvmeters längder och klöv dom i så stora klyftor som vi orkade bära till kajan. Av toppbitarna blev det bra ved till kajan både som belysning och värme. Det fanns inga fönster på kajan så det behövdes lyse även på dagarna. Sen började vi spanta blossstickor på lediga stunder det var en speciell konst som gått i arv i generationer. Man klöv ut lagoma klyftor med yxan sen spantade man med kniv så att stickorna blev cirka en cm. i fyrkant. Jag fick genast anmärkning av far om jag inte spantade efter de gamla reglerna, jag skulle väl också utbildas för framtida behov. Men på slutet av min kolarbana blev det ju gaslyktor. När man sen skulle göra blossen gjordes harkar, d.v.s. ringar som man flätade av fina granrötter eller smala vidjor, dessa gjordes ca. 7-8 cm i diameter, sen trädde man i stickor så mycket som gick. Man hade två harkar till varje bloss, med den övre kunde man reglera ljusstyrkan, om man drog ner den så brann blosset starkare, och drog man upp den klämdes stickorna åt hårdare med påföljd att blosset brann svagare.

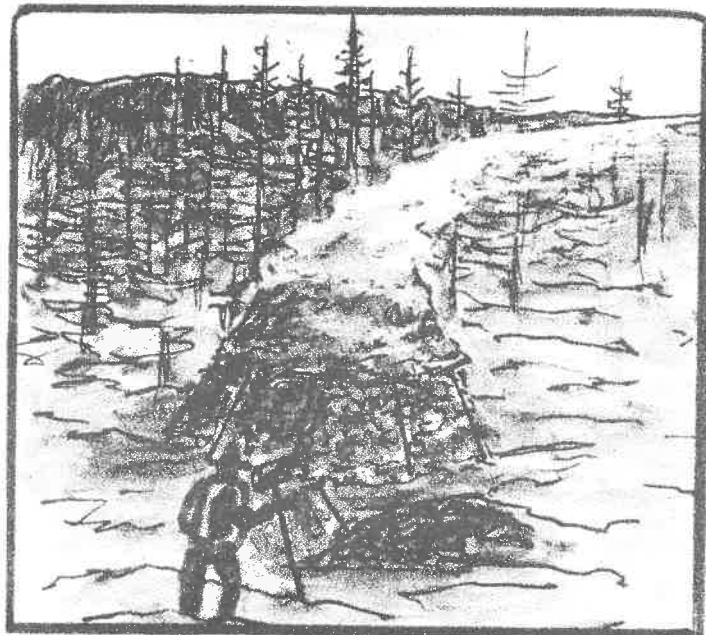
Milorna gick ca. tre veckor och så länge räckte ju inte maten vi hade med oss. Så när den började sina så fick jag gå till Lindesnäs och åka med postskjutsen hem. Dom hade då börjat köra posten med bil någon dag i veckan, och då kunde man få åka med om det fanns plats i T-forden, och det var ju en stor upplevelse.

När jag skulle gå till Lindesnäs på morgonen följde jag med far om vid milorna. Det hade varit en rejäl storm på natten så när vi kom till bortre milan hade det blåst ikull tre tallar som låg över milan, så det var tre hål i milan och det lyste lång väg, jag hjälpte till att få ordning på problemen innan jag gav mej iväg.

När jag kom hem packade vi ner en ny sändning mat som jag fick ta med mej i postbilen. Far var mot mej i Lindesnäs och tog sin del av bördan på sin rygg. Jag minns mycket väl vad far lagade för mat när vi kom fram till kajan, han kokade potatiskörv, så hade han räskalat potatis, vilket inte var vanligt, så lade han i några fläskbitar i lag med korven och även potatisen som då blev flottyrkokt. Sen gjorde han en soppa på spadet, som han kallade för "nitto" det var en klimpsoppa, vetemjöl rördes ut i vatten till en tjock deg, som sedan lades i spadet i lagom stora bitar och kokades. Det var verkligen en festmåltid!! Det hade ju på slutet varit ganska enahanda med rätterna allt eftersom ingredienserna tröt.

Så gick milorna ut och det blev dags för utrivning. Jag skulle börja gå och läsa för prästen så jag måste hem till en viss dato. Vi hann riva ut en mila så när som på bottenbrotten, men det var mycket arbete som återstod ändå, bl.a. bränder som skulle kolas om. Jag hade räknat fel på en dag så jag kom hem en dag tidigare än jag behövt, och jag var så ledsen när jag fick lov att lämna kolningen att jag gick och gömde mej och grät. Och far han trodde att jag tröttnat på det hela. När jag skulle ge mej av hem ville far att jag skulle fråga Hemmings Per om han ville gå dit och hjälpa till att riva ut resten, och det gjorde han. Jag minns inte om jag gick över Bysjön hem eller om jag åkte postbil.

Knotter Valter och Täpp Wilhelm körde sen kolen till Nås station på vintern, det var en mycket svår vinter, kall och med väldiga yrväder så vägarna blåste igen.

Gästgivar Erik har skickat oss ett klipp ur en dala-tidning från 1920 med följande innehåll.

Rövarliv i Nässkogarne.

Från vår korrespondent.

Ett par av Bergslagens älgvakter fingo natten mellan lör- och söndagen den 9 och 10 dennes uppleva ett mindre behagligt äventyr, vittnande om ovanlig råhet och bristande självdisciplin hos den agerande parten. De båda vakterna hade på lördagskvällen tagit in i en av Bergslaget tillhörig fäbodstuga i Hästberget och beredde sig att gå till vila för natten, då de fingo besök av ett större sällskap älgskyttar, som kamperade i en närbelägen stuga. Ett par av dessa uppträdde mycket oförskämt mot älgvakterna, som emellertid förhöllo sig passiva. En av älgskyttarna yttrade t.o.m. något om, att man skulle skjuta undan benen på vakterna om det skulle behövas. Så småningom gingo några av sällskapet ut och nästan omedelbart därefter kom förstubron indansande på golvet och ena fönsterhalvan gjorde kort därefter dörren sällskap. Ett par av de kvarvarande oponerade sig visserligen mot detta oförskämda tilltag, men händelseförloppet skulle inom kort utveckla sig betydligt allvarligare. Resten av det värda sällskapet hade nu för godt att avdunsta, och älgvakterna togo också på sig och lade sig utanför stugan i avvaktan på vad som komma skulle. Efter en stund fingo de höra smygande steg i mörkret och kort därefter knäppningen av en hane som spändes, omedelbart åtföljt av ett skott. De sågo av eldstrålen att skytten låg omedelbart intill dem. Vakterna vågade emellertid inte annat än ligga still i sitt skyddade läge av fruktan för kulorna. Sammanlagt sex skott avlossades mot stugan, varefter de sågo en figur smyga fram till fönstret och kasta in en stor sten. Nu funno älgvakterna stället osäkert vilket man ej må förtycka dem, och de beslöto sig för att återvända till bygden. Enligt älgvakternas utsago voro flera av sällskapet mer eller mindre berusade, vilket i någon mån torde förklara, men ingalunda ursäktat älgskyttarnas illdåd, som måhända endast tack vare de förstnämndas förståndiga uppträdande undgick att få mera ödesdigra följder. Saken torde med all sannolikhet få rättsligt efterspel.

BRÖLLOPSBESVÄR.

Detta är en historia som Storstens Karin berättade för mig en gång. Vi bodde ju grannar och lekte ofta tillsammans. För det mesta var vi hos Karin, eftersom hon hade en lekstuga med en riktig järnspis, med ringar och alla tillbehör, fina leksaker, dockor och stora färgglada bollar. Karins favoritlek var när hennes mormor agerade präst och vigde henne och min bror Erik, Karin i slöja av en gardin och Erik i hennes morfars kavaj, som räckte ned till fotlederna. En gång, berättade Karin, var de mitt uppe i vigselakten och prästen frågade; "*Karin Gunhild Halvarsson, vill du tagadenne Sjö Erik Bertil Larsson till din äkta man?*" Då rusade Erik plötsligt mot dörren och flämtade; "*Väntå, je få lów ut ó pisså*".

Jag vet inte om vigseln fullföljdes.

Sjö Anna Sandviken.

...NÄR DET "KRISAR TILL"
ÄR DU VÄLKOMMEN, JAG
FIXAR DET MESTA...!!

NÅS BIL & TRAKTOR

Mikael Tel. 0281-30008

En NÅSVARG är alltid uppskattad och efterfrågad av flertalet kvinnor i alla åldrar !!!

Kommunens enda, med legitimerad service.

VANSBRO

RADIO & TV

ALLÉGAT. 23 TEL. 0281-10320

F RÅN ANN-BRITT BERGQVIST I FALUN HAR VI FÅTT TIDNINGEN INGMARSBYGDEN.

Den blev utgiven under 1953 års folkhögskolekurs i Nås. Redaktionskommittén bestod av:

Elis Heimgård, Knuts Anders Olsson, Utby Erik G. Andersson, Elsa Schultsberg, Tysk Karl Erik Eriksson, Wilhelm Bjesse och Erik Andersson.

Ur den har vi lånat följande referat; Vintermånadernas huvudgren, ishockeyen, börjar nu, efter sin hittills framgångsrikaste vinter sjunga på sista versen. Det har varit en lång och påfrestande säsong med många och hårda matcher. Till höjdpunkterna kan räknas matcherna mot Morgårdshammar i DM—trots 1-9 i baken. Mot Järna med efterlängtd revansch för flera tidigare bakslag och 5-5 matchen mot Vansbro borta. Där låg Nås under med 5-4 men segade sig upp och kvitterade Vansbros 5-4 ledning, när endast någon minut återstod av matchen. I serien bärgades andra platsen Nås låg på samma poäng som Vansbro före sista matchen hemma mot dem. Här visade sig dock Vansbro vara de starkare och tog hem vinsten med 6-3. Nås har haft sina bästa i Gunnar Grönbergs och Ingmar Bajer på backarna, Rune Skantz i målet samt Börje Berg och värste målsyttaren Nils-Erik Fröjd i kedjorna. Fotbollssäsongen står snart för dörren, och träningen börjar så fort som möjligt. Korfotbollen beräknas återkomma i "Ny, delvis genomsedd upplaga" och Sven Eriksson ska ta de yngre under sina vingars skugga. På friidrottsfronten har vi några glädjeämnen, främst då Gunnar Netzell, som på IF:s årsfest fick en välförtjänt belöning för sina insatser på löparbanan, och Kerstin Berg, som under 1952 gjort bra ifrån sig i sin specialgren höjdhopp och höjt personliga rekordet till fina 148 cm. Vi hoppas de skall fortsätta sin march mot stjärnorna i sommar och inspirera flera till lika friska tag. I år hoppas IF. f.ö. få DM på Netzells specialdistans 25000 m. till Nås. Till sommaren tänker man även sätta igång arbetet på den nya idrottsplatsen vid Källeborg, med planering och dränering. Det ser alltså ganska ljus ut för Nås-idrotten just nu. Om nu bara Eric Persson & co lyckas få hit någon industri, så att vi får behålla våra ungdomar, kan vi se framåt med optimism.

K.E.E.

Kött, fläsk, ost och sill.
Kaffe, skorpor, mjöl och dill.
Socker, jäst, choklad å Pix
Allting finns hos **Tysk Eriks**

Detta är exempel på tre av tidningens 18(!) annonser bara från Nås!

Gör färden lätt
som en lek,
köp en moped
från **NÅS MEK.**

Tel. 24 el. 98

Den 28 dennes har Lottorna påskbasar i den hemtrevliga låga baracken.
Kl. 20:30 börjar vi
Tombola med fina vinster i
sen blir det svängom uppå klacken
så nu går vi alla till Källeborgsbaracken
Välkomna utan krås
är ni av lottorna i Nås.

På hemväg från skolan går Erik gent över kyrkogården och läser här och var på gravstenarna han möter prästen och frågar: "Varför står det bara på en del gravar vad människorna dog av?" "Men det står väl inte någon stans" säger prästen." —"Joodå titta här"- **Sköts av kyrkogårdsförvaltningen.**

**NÄR HAN FYLLER FEMTIO, NÄR BRIDGE-
KLUBBEN FIRAR, NÄR SYJUNTAN JUBI-
LERAR, FÖR ALLA FINNS EN T-SHIRTS,
RING VI GÖR FÖRSLAG. VI KAN ÄVEN STÅ
TILL TJANST MED SKYLTA, DEKALER
OCH REKLAMPENNOR.**

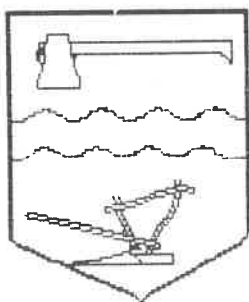
**D-J
reklam**
Skyltar Dekaler T-Shirts Pennor
Tel. 0281-59 59 00 Fax. 0281-59 59 01
www.djreklam.com info@djreklam.com

**10-års Jubileum
1990-2000**

Gamla Nugosgumman och hennes man från Heden, arrenderade av Bergslaget, ett fåbodställe vid Knösen. Det bodde för det mesta skogshuggare där på vintrarna. Gumman fick fem kronor av bolaget för att hon gick dit och gjorde rent och städade efter dem. På den tiden fanns en förvaltare Thelin, på den delen av Nås. Han var mycket mån om bolaget, och sa en gång att gumman kunde nöja sig med mindre än fem kronor. Men se då tog Nugosgumman eld; "Då sa je a dân lissl pøjkfän, sätt på då kônt 'n ô gå dân stenu Knösväjen å ta redå på e slekke balå skå du si att du tikkt att du gjort rätt för den fämna!"

(Till historien hör att Thelin var liten till växten.)

Gästgivar Erik

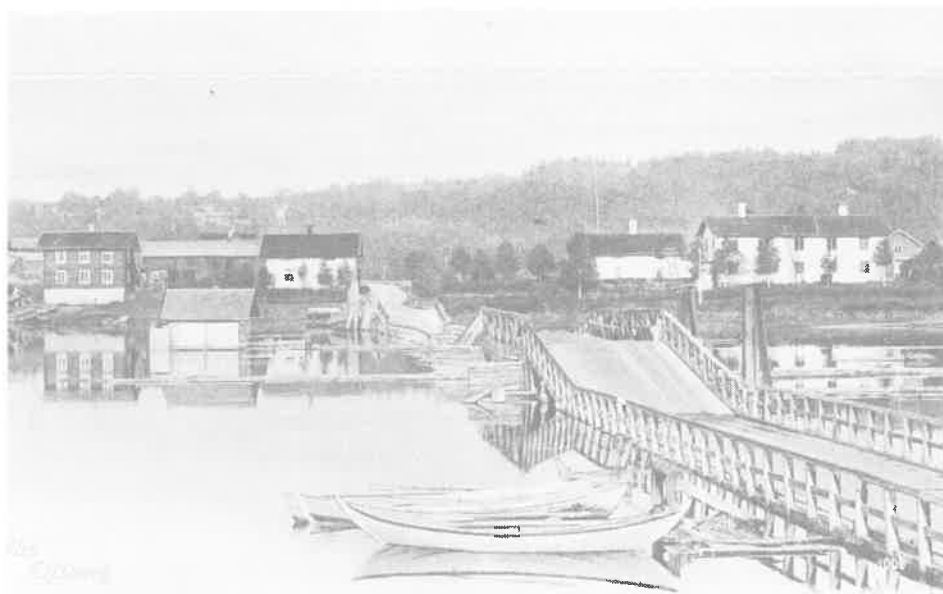

På sista sidan av detta årtusendets första "Nåsvarg" vill vi påminna om, att det även i år blir hemvändardagar med stort pådrag i Storänget under midsommar! Köp då gärna en "varg" och ge till någon utvandrad hemvändare, kanske blir ni då båda inspirerade att bistå med material till tidningen. Allt är av intresse, gamla eller nya minnen med eller utan bilder. Låt inte brist på datorer och bredband hindra er, vi tar gärna emot ett blyertsskrivet manus på omslagspapper!! *Skriv mera!* Lämna till Jont-Åke, Rålg-Päär eller Hed-Gunnar! Berömvärda är alla våra annonsörer som villigt ställer upp för varje nytt nummer, ett stort tack! Hed-Gunnar tel. 30098 tar emot annonser och har hand om distributionen, han har även tidigare nummer av "vargen".

vi önskar alla en glad och varm "bredbandssommar"
år 2000!

Jont Åke

Rålg-Päär

Ett vykort över Elfsborg avstämplat för ganska precis
hundra år sen, fränsett bron är det sej ganska likt !

Foto från Ulf Närsjö